

مروری کلی بر

صنعت نساجی و پوشاک ازبکستان / بخش دوم

تهیه، تنظیم و گردآوری: سپیده کاظمی

۵-۲-۲- موقعیت جغرافیایی ازبکستان:

نکته مثبت کلیدی

ازبکستان در یک تقاطع حیاتی بین آسیا و اروپا قرار دارد و دسترسی زمینی به تعدادی از کشورهای CIS، ترکیه، آسیای جنوبی و اروپا دارد. در سال‌های اخیر پروژه‌های متعددی برای تسهیل تجارت بین ازبکستان و همسایگان آن راه‌اندازی شده است.

علاوه بر این، حمل و نقل هوایی اهمیت بیشتری یافته است. امروزه کالاهای صادراتی از ازبکستان می‌توانند در زمان‌های قابل توجه و با هزینه‌های رقابتی به بازارها برسند، جنگ روسیه در اوکراین مسیر اصلی به اروپا از طریق روسیه را مسدود کرده است، با این حال دولت به همراه صنعت توانستند در مدت زمان نسبتاً کوتاهی مسیرهای جدیدی به اروپا از طریق پاکستان، ایران و گرجستان توسعه دهند.

علاوه بر این، برای یافتن راه‌حل‌های بلندمدت برای چالش‌های حمل و نقل خود، ازبکستان به طور فعال در جستجوی مسیرهای حمل و نقل مختلف به اروپا است. برخی از این گزینه‌های جایگزین شامل موارد زیر می‌باشند:

*مسیر حمل و نقل بین‌المللی ترانس کاسپین (راه‌روی میانه)

مسیر حمل و نقل بین‌المللی ترانس کاسپین

(TITR) که به عنوان راه‌روی میانه نیز شناخته می‌شود، آسیای جنوب‌شرقی و چین را از طریق قزاقستان، دریای کاسپین، آذربایجان، گرجستان و در صورت لزوم ترکیه به اروپا متصل می‌کند. این مسیر به عنوان یک گزینه جایگزین برای مسیر شمالی از طریق روسیه و مسیر اقیانوسی از طریق کانال سوئز عمل می‌کند.

*دسترسی راه‌آهن به مسیرهای دریایی

ازبکستان کارهای مقدماتی برای احداث یک خط راه‌آهن از تاشکند به پاکستان آغاز کرده است. این پروژه می‌تواند به ازبکستان این امکان را بدهد که از مسیرهای حمل و نقل روسیه عبور کند.

*راه‌آهن چین-قرقیزستان-ازبکستان

کشورهای آسیای مرکزی از جمله قرقیزستان و ازبکستان با چین توافق کرده‌اند که یک خط راه‌آهن به اروپا ساخته شود که روسیه را دور بزند.

۳-۲- رشد فزاینده از انتظار

ازبکستان در چند سال گذشته توانسته است اقتصاد خود را توسعه داده و درهای خود را به روی جهان باز کند. اصلاحات با سرعت انجام شد و به چندین چالش دیرینه پرداخته شد که منجر به مدرن‌سازی محیط کسب و کار گردید. نتایج این تغییرات اخیر شروع

به نشان دادن اثرات خود کرده است که در افزایش ارقام تولید و تجارت کشور قابل مشاهده است.

۲-۳-۱- تولید در حال افزایش

تولید پنبه، منسوجات و پوشاک در کشور طی ۵ سال گذشته به طور چشمگیری رشد کرده است، با ظرفیت‌های اضافی، بهبود تولید پنبه و بازارهای صادراتی در حال رشد. UTGA به دنبال دستیابی به صادرات ۹ تا ۱۰ میلیارد دلاری در طی ۵ تا ۷ سال آینده است؛ هدفی چالش‌برانگیز اما قابل دستیابی که نیازمند تلاش‌های قابل توجهی از سوی بخش خصوصی و دولت است. انتظار می‌رود این رشد از طریق افزایش حجم تجارت با شرکای منطقه‌ای موجود، گسترش به بازارهای جدید با تمرکز بیشتر بر اروپا با استفاده از وضعیت جدید GSP و معرفی محصولات پیچیده‌تر با ارزش واحد بالاتر حاصل شود.

۲-۳-۲- ازبکستان و جهان

در سال ۲۰۲۱ و علی‌رغم یک بیماری همه‌گیر جهانی که فعالیت اقتصادی را کند کرده بود، ازبکستان همچنان توانست صادرات خود از بخش نساجی و پوشاک را افزایش دهد.

۳-۳-۲- یک مقصد مد در منطقه؟

در بازار داخلی، بازار محلی ازبکستان همچنان

رقابتي و کيفيت مناسب باشيم. محصولات توليد شده به طور مسئولانه ديگر به یک بازار خاص محدود نمی شوند، بلکه به یک نیاز اساسی تبديل شده اند که هم سطح با کيفيت و قيمت است.

همانطور که پیش تر توضیح داده شد، ازبکستان در زمینه پایداری چندین گام برداشته است و چندین فرمان و ابتکار برای بهبود شرایط کاری، صرفه جویی در آب و رسیدگی به مسائل زیست محیطی اتخاذ کرده است. علاوه بر این، دولت انگیزه هایی برای شرکت های نساجی فراهم کرده تا گواهینامه های بین المللی زیست محیطی و اجتماعی دریافت کنند و صد درصد هزینه گواهینامه را پوشش می دهد. نتایج این برنامه مثبت بوده است و تعداد زیادی از شرکت ها از این برنامه بهره مند شده اند علاوه بر این، با حمایت GIZ و دیگر سازمان های اهداکننده و توسعه ای، صنعت نساجی در حال دریافت توجه قابل توجهی به اهمیت گواهینامه ها برای نفوذ در بازارهای اتحادیه اروپا و ایالات متحده با محصولات ازبک است.

با این حال، گواهینامه تنها بخشی از داستان را بیان می کند. آنچه که کشور ازبکستان را منحصر به فرد می کند این است که ازبکستان از تولید فیبر قوی (پنبه) و واحدهای کشاورزی بزرگ (خوشه ها) بهره مند است. این امر ردیابی محصولات پنبه ای از طریق زنجیره های ارزش در ازبکستان را نسبت به بسیاری از کشورهای دیگر که مواد اولیه را وارد می کنند، بسیار آسان تر می کند. علاوه بر این، یکی از تأثیرات مثبت «پیمان پنبه» این بود که در تلاش برای لغو ممنوعیت، صنعت و بخش عمومی بازتر شده اند و اطلاعات را به طور شفاف با نهادهای بین المللی به اشتراک می گذارند.

توانایی ردیابی محصولات از طریق زنجیره ارزش و تمایل به اشتراک گذاری چنین

علاوه بر این، UTGA با همکاری GIZ پروژه ای به نام مرکز رشد مد تاشکند (FIT) را به صورت آزمایشی راه اندازی کرده است. هدف این پروژه، حمایت از برندهای مد و طراحان جوان در مسیر ایجاد کسب و کارهای پایدار و موفق است. FIT دور اول پیش شتابدهی خود را با تعدادی از طراحان جوان به پایان رسانده است. خدمات ارائه شده شامل مشاوره، آموزش و در آینده برنامه هایی برای تولید کوچک مقیاس، تبلیغات و مشاوره خواهد بود.

۴-۲- یک صنعت قدیمی با پتانسیل جدید

با وجود تازه وارد بودن در این صنعت، ازبکستان توانسته است در مدت زمان کوتاهی سرمایه گذاری های قابل توجهی را در این بخش جذب کند. تعداد زیادی از خوشه های صنعتی، تأسیسات ریسندگی، بافندگی و کشفاف فوق مدرن با استفاده از فناوری های پیشرفته ایجاد کرده اند. دلایل این سرمایه گذاری های جدید متنوع است و شامل محیط سرمایه گذاری مطلوب، توافقات تجاری جذاب و اقتصادی در حال رشد می شود. یکی از مزایای کلیدی، هزینه های تولید به شدت رقابتی است. دستمزد نیروی کار، هزینه های خدمات و مواد اولیه در این کشور از رقابتی ترین هزینه ها در میان اقتصادهای نوظهور است. با جمعیتی جوان و در حال رشد، انتظار می رود که دستمزدها در آینده قابل پیش بینی همچنان رقابتی باقی بمانند. در مقایسه با رقیب در منطقه و جهان، این کشور جایگاه جذابی دارد.

۱-۴-۲- رهبر آینده در زمینه پایداری و شفافیت؟

در دهه گذشته، روشن شده است که دیگر کافی نیست که تنها تأمین کننده ای با هزینه

در حال توسعه و شکل گیری است. طبق پژوهشی که توسط STATISTA منتشر شده است، اندازه بازار پوشاک پیش بینی می شود که تا سال ۲۰۲۴ به ۱,۴۳ میلیارد دلار آمریکا برسد که ۰,۶۸ میلیارد دلار آن مربوط به پوشاک زنانه است.

این پژوهش پیش بینی می کند که بازار با نرخ رشد مرکب سالانه (CAGR) معادل ۸,۰۶ درصد تا سال ۲۰۲۸ رشد کند. علاوه بر این، بازار پوشاک شاهد افزایش تقاضا برای لباس های سنتی است که بازتاب دهنده احیای فرهنگی و احساس افتخار ملی است. بازار خرده فروشی در ازبکستان با حضور برندهای بین المللی و محلی در حال رشد است. در حالی که برخی از بزرگترین برندهای خرده فروشی جهان مانند LC WAIKIKI، ARMANI EXCHANGE، CELIO و PIMKIE حضور دارند، برندهای مد داخلی نیز شروع به پیدا کردن جایگاه خود در بازار کرده اند، از جمله FRATELLI CASA، ANOR، LALI و SUZANI KASIMBAEVA. طراحان محلی ترکیبی از مد غربی و سنتی را ارائه می دهند که اغلب با هم تلفیق شده اند.

رشد طراحی محلی تا حد زیادی به حضور موسسات و دانشگاه های مد مرتبط است، مانند: دانشگاه ازبکستان که برنامه های کارشناسی و کارشناسی ارشد در زمینه استایلینگ ارائه می دهد. مؤسسه ملی هنر و طراحی از طریق دپارتمان طراحی مد، مؤسسه توسعه مدیریت سنگاپور در تاشکند که آموزش های مرتبط با مد را از طریق مدرسه مد و طراحی ارائه می کند. همچنین مؤسسات دیگری با تمرکز بیشتر بر منسوجات و پوشاک، مانند مؤسسه نساجی.

تعداد زیادی از فارغ التحصیلان با دانش و آرزو برای فعالیت در صنعت مد از این مؤسسات بیرون آمده اند.

اطلاعاتی به یک نیاز کلیدی برای بسیاری از خرده‌فروشان در اروپا تبدیل شده است به دلیل مجموعه‌ای در حال رشد از قوانین و مقررات که از کسب‌وکارهای اروپایی می‌خواهد که دقت لازم را در کل زنجیره تأمین خود اعمال کنند. علاوه بر این، کسب‌وکارها در حال پاسخ دادن به آنچه که به سرعت به یک تقاضای اصلی برای مصرف‌کنندگان تبدیل می‌شود هستند: خرید تنها محصولات که به‌طور مسئولانه تهیه شده‌اند، از طریق نظارت بر کل زنجیره ارزش خود و انتشار منابع تأمین خود. از نظر قابلیت ردیابی و شفافیت، ازبکستان موقعیت خوبی برای پیشی گرفتن از بسیاری از رقبای خود دارد و این امر را از طریق ترویج رژیم خوشه‌ای (CLUSTER) انجام می‌دهد.

اگرچه مکانیزم‌های اضافی باید پیاده‌سازی شوند و شرکت‌های بیشتری باید به این تلاش بپیوندند، شروع خوبی برای ازبکستان گسترش گواهینامه‌های رعایت اجتماعی و زیست‌محیطی و بهبود سیستم‌های مدیریت اجتماعی و زیست‌محیطی آن‌ها است.

علاوه بر این، دولت، کسب‌وکارهای خصوصی و جامعه مدنی گام‌های مشخصی برای تقویت شیوه‌های پایداری و حفاظت از محیط‌زیست برداشته‌اند:

• ازبکستان هدف دارد تا انتشار گازهای گلخانه‌ای خود را تا سال ۲۰۳۰ به میزان ۳۵ درصد کاهش دهد و به بی‌کربن بودن تا سال ۲۰۵۰ برسد.

• در فرمان ریاست جمهوری شماره UPV۱ در مه ۲۰۲۴، بندی مربوط به ساخت مناطق صنعتی اختصاصی برای کسب‌وکارهای کوچک و متوسط (SMEs) آمده است.

• در صنعت نساجی، تصفیه‌خانه‌های آب به عنوان بخش جدایی‌ناپذیر از توسعه پارک‌های صنعتی تعریف شده‌اند.

• شرکت‌هایی نظیر BCI، OEKO-TEX،

ILO و غیره فعالیت و/یا دفاتر نمایندگی خود را در ازبکستان راه‌اندازی کرده‌اند.

• در سال ۲۰۲۳، BCI نقشه راه توسعه پایداری را با ذینفعان کلیدی از جمله UTGA و رئیس کمیسیون ملی مبارزه با قاچاق انسان و کار اجباری امضا کرد.

• در ۱۲ ژوئن ۲۰۲۳، ازبکستان ابزار تصویب کنوانسیون محیط کار (آلودگی هوا، صدا و لرزش) سال ۱۹۷۷ (شماره ۱۴۸) را به ILO سپرد.

• در اکتبر ۲۰۲۳، ازبکستان اولین اوراق قرضه بین‌المللی خود را برای تأمین مالی سبز منتشر کرد و ۴٫۲۵ تریلیون سوم (تقریباً ۳۳۶ میلیون دلار آمریکا) جذب کرد.

• جمهوری ازبکستان در تاریخ ۲۰ اکتبر ۲۰۲۱ عضو اتحادیه بین‌المللی حفاظت از طبیعت (IUCN)، قدیمی‌ترین و بزرگ‌ترین سازمان حفاظتی جهان شد.

۲-۴-۲ GSP

GSP یک سازوکار تشویقی ویژه برای توسعه پایدار و حکمرانی خوب است که از کشورهای در حال توسعه آسیب‌پذیر حمایت می‌کند. علاوه بر برآورده کردن شرایط لازم برای گواهی‌نامه GSP استاندارد، کشورهای GSP ملزم به تصویب ۲۷ کنوانسیون بین‌المللی در زمینه حقوق بشر، حقوق کار، حفاظت از محیط‌زیست و تغییرات اقلیمی و حکمرانی خوب هستند.

برای اطمینان از اجرای مؤثر کنوانسیون‌ها و رعایت تعهدات گزارش‌دهی، اتحادیه اروپا در فعالیت‌های نظارتی با کشورهای GSP+ مشارکت دارد.

کشورهای بهره‌مند از GSP+ می‌توانند از معافیت کامل تعرفه‌ها برای محصولات در تقریباً ۶۶ درصد از تمام خطوط تعرفه‌ای اتحادیه اروپا بهره‌مند شوند.

در تاریخ ۱۰ آوریل ۲۰۲۱، ازبکستان نهمین

کشوری شد که وضعیت +GSP را از اتحادیه اروپا دریافت کرد. این دسترسی ترجیحی به اتحادیه اروپا، به محصولات ازبکستان مزیت قابل توجهی نسبت به بسیاری از رقبای خود خواهد داد. با توجه به اینکه صنعت نساجی و پوشاک یکی از بزرگ‌ترین بخش‌های صادراتی کشور است، انتظار می‌رود که وضعیت +GSP تأثیر زیادی بر صنعت و حجم تجارت بین‌المللی کشور داشته باشد. همچنین پیش‌بینی می‌شود که این وضعیت تولیدکنندگان را تشویق کند تا اروپا را به عنوان بازار جایگزین در نظر بگیرند، به‌ویژه در مقابل شرکای سنتی خود مانند روسیه و کشورهای CIS، ترکیه و چین (از مجموع صادرات حدود ۳٫۹ میلیارد دلار در سال ۲۰۲۳، تنها حدود ۱۲۰ میلیون دلار به اروپا رفت). برای تولیدکنندگان ازبکستان، تأمین نیازهای اروپا می‌تواند مزایا و فواید متعددی از جمله افزایش ارزش هر محصول، حجم‌های بزرگ‌تر، کارایی و کیفیت بالاتر، روابط تجاری بلندمدت و عملکرد منظم‌تر را به همراه داشته باشد.

این امر همچنین شرکت‌ها را تشویق خواهد کرد که به سمت محصولات پیچیده‌تر با ارزش افزوده بالاتر حرکت کنند که به نوبه خود به بازدهی بیشتر ازبکستان از تجارت بین‌المللی کمک می‌کند.

برای بسیاری از خریداران اتحادیه اروپا، داشتن تولیدکننده محصولات بدون تعرفه، هزینه‌های تولید رقابتی و زمان‌های حمل و نقل نسبتاً کوتاه می‌تواند یک تغییر مهم در بازار باشد، به‌ویژه که واردکنندگان در حال جستجو برای تنوع در منابع تأمین خود به‌ویژه از چین و به‌طور کلی از شرق دور هستند تا تأمین‌کنندگان نزدیک‌تر به خانه پیدا کنند. وضعیت +GSP یک انگیزه جذاب برای خریداران اروپایی فراهم می‌کند تا در ایجاد یک پایگاه تأمین‌کننده مستحکم در ازبکستان

سرمایه‌گذاری کنند.

این همچنین فرصتی خوب برای تسریع تلاش‌های انطباقی شرکت‌های نساجی ازبکستان با استانداردهای اجتماعی و زیست‌محیطی سخت‌گیرانه به منظور حفظ وضعیت به مدت طولانی‌تر فراهم می‌آورد.

۳-۴-۲- توافقات تجارت‌های جدید

ازبکستان تاکنون قراردادهای دوجانبه سرمایه‌گذاری (BITs) با ۴۶ کشور منعقد کرده است. در سال ۱۹۹۴، ازبکستان یک قرارداد BIT با ایالات متحده آمریکا امضا کرد، اما هنوز تصویب نشده است. چندین قرارداد BIT با کشورهای دیگر از جمله بلاروس و کره جنوبی هنوز اجرایی نشده است. در سال ۲۰۰۴، ازبکستان و روسیه یک توافقنامه چارچوب استراتژیک امضا کردند که شامل آزادی تجارت و امتیازات سرمایه‌گذاری بود، و در سال ۲۰۰۵ توافق‌نامه اتحادیه‌ای امضا شد. ازبکستان قراردادهای دوجانبه تجارت آزاد با ۱۱ کشور از اتحاد جماهیر شوروی سابق امضا کرده است (روسیه، بلاروس، اوکراین، ارمنستان، آذربایجان، گرجستان، قزاقستان، قرقیزستان، مولداوی، ترکمنستان و تاجیکستان). در سال ۲۰۰۴، ازبکستان و اوکراین توافق کردند که تمامی موانع تجارتی دوجانبه را بردارند. ازبکستان در سال ۲۰۱۴ به توافق‌نامه منطقه آزاد تجارتی CIS پیوست.

در سال ۲۰۲۰، ازبکستان وضعیت ناظر در اتحادیه اقتصادی اوراسیا (EAEU) دریافت کرد. در دسامبر ۲۰۱۵، دولت ازبکستان رسماً اعلام کرد که این کشور به منطقه تجارت آزاد سازمان همکاری شانگهای (SCO) نخواهد پیوست. در نهایت، ازبکستان در حال تلاش برای پیوستن به سازمان تجارت جهانی (WTO) است. ازبکستان دارای ۱۲ توافق تجاری در حال اجرا است (از جمله جدیدترین توافق که در پایان سال ۲۰۲۱ با بریتانیا امضا شد).

از کل صادرات اقتصادی کشور، ۳۷٫۴ درصد به شرکای توافق تجاری اختصاص دارد، در حالی که ۴۳٫۶ درصد از کل واردات کشور از شرکای توافق تجاری می‌آید.

۳-چند چالش برای غلبه بر آن‌ها

شک و تردیدی وجود ندارد که ازبکستان توانسته است تعدادی اصلاحات سخت را اجرا کند که در مدت زمان بسیار کوتاه نتایج قابل توجهی به همراه داشته است. با این حال، صنعت هنوز با چالش‌های زیادی مواجه است که توانایی آن را در رسیدن به پتانسیل کامل خود محدود می‌کند. برخی از این چالش‌ها توسط دولت و صنعت در حال رسیدگی هستند، در حالی که برخی دیگر همچنان نیاز به تمرکز بیشتری دارند.

۳-۱- مسائل مربوط به شهرت که باید

برطرف شوند

برای چندین سال، اقتصاد ازبکستان تحت پوشش و راکد بوده است. این کشور از شهرت بدی در زمینه فساد و نقض حقوق بشر رنج می‌برد یا در بهترین حالت عمدتاً از عرصه جهانی بیرون نگه داشته شده بود که موجب شد بسیاری از مردم جهان اطلاعات کمی در مورد این کشور داشته باشند. پیشرفت‌های اخیر که توسط دولت فعلی به دست آمده

هنوز به بقیه جهان منتقل نشده است.

۳-۱-۳- تلاش‌های بیشتر پس از تعهد

پنبه

کمپین پنبه یک ائتلاف از سازمان‌های غیردولتی حقوق بشر و حقوق کار، اتحادیه‌های مستقل، انجمن‌های برند و خرده‌فروشی، سازمان‌های سرمایه‌گذار مسئول، گروه‌های شفافیت زنجیره تأمین و دانشگاهیان است که برای پایان دادن به کار اجباری در تولید پنبه فعالیت می‌کنند.

در سال ۲۰۱۱، کمپین پنبه خواستار تحریم پنبه ازبکستان به دلیل استفاده گسترده و سیستماتیک از کار کودکان و کار اجباری در حین برداشت پنبه شد. ۳۳۱ برند و خرده‌فروش به این کمپین پیوستند و بیانیه‌ای امضا کردند که به نام «تعهد پنبه» شناخته شد. صادرات پنبه ازبکستان به شدت تحت تأثیر قرار گرفت، حتی شرکت‌هایی که به طور رسمی این تعهد را امضا نکرده بودند، از تأمین محصولات ساخته شده از پنبه ازبکستان خودداری کردند. در پاسخ به تعهد پنبه، دولت ازبکستان شروع به انجام اقداماتی برای از بین بردن کار کودکان و کار اجباری سیستماتیک از تولید و برداشت پنبه خود کرد و به طور مستقیم با شرکای خود مانند سازمان بین‌المللی کار (ILO) همکاری کرد که شیوه‌های موجود در صنعت را نظارت کرده و همچنین حمایت‌های فنی و آموزشی‌هایی برای کمک به حذف کار اجباری و کار کودکان از این صنعت ارائه داد. تعداد تخلفات در سال‌های بعد کاهش یافت تا اینکه در سال ۲۰۲۱، این کشور توسط ILO به عنوان کشوری بدون کار اجباری و کار کودکان سیستماتیک اعلام شد، در چارچوب نظارت مستقل برداشت محصول توسط طرف ثالث. تعهد پنبه در تاریخ ۱۰ مارس ۲۰۲۲ لغو شد.

گای رایدر، مدیرکل ILO گفت: «همکاری ما

نتایج خوبی به همراه داشته است؛ زیرا پس از ۷ سال، گزارش امسال نشان می‌دهد که پنبه ازبکستان از کار کودکان سیستماتیک و کار اجباری سیستماتیک آزاد است.

اکنون فرصتی برای ازبکستان فراهم است تا هدف خود را برای ارتقاء در زنجیره ارزش محقق کند و میلیون‌ها شغل تمام‌وقت شایسته در تولید منسوجات و پوشاک ایجاد کند.

تقریباً دو میلیون کودک از کار کودکان و نیم میلیون بزرگسال از کار اجباری پس از آغاز فرآیند اصلاحات در بخش پنبه ازبکستان خارج شده‌اند.

نتایج این اصلاحات در توسعه دستمزدهای کارگران برداشت پنبه ازبکستان که توسط ILO نظارت شده است، قابل مشاهده است. یک گام مهم در اصلاحات، خصوصی‌سازی صنعت پنبه بود که کنترل چند دهه‌ای دولت بر تولید و تجارت این الیاف را از بین برد.

دولت سپس نقش خود را از تولیدکننده به قانون‌گذار و نهاد نظارتی تغییر داد تا اطمینان حاصل کند که تولیدکنندگان پنبه به مقررات پایبند هستند. سیستم جدید - از طریق توسعه خوشه‌های پنبه-نساجی - همچنین به تولیدکنندگان پنبه سود رساند که دستمزدهایشان به ازای هر کیلوگرم افزایش یافت به دلیل محیط رقابتی جدید.

با وجود از بین رفتن استفاده سیستماتیک از کار کودکان و کار اجباری در صنعت پنبه، هنوز گزارش‌هایی از وقوع حوادث پراکنده وجود دارد. این حوادث، اگرچه به اندازه کافی برای تغییر موضع ILO نیست، همچنان تأثیر منفی بر شهرت حساس آن دارند.

یک توصیه کلیدی این است که کشور کشاورزان را به تشکیل اتحادیه‌ها و انجمن‌ها تشویق کند. این قدم می‌تواند به حفاظت از پیشرفت‌های صورت گرفته در حذف شیوه‌های کار اجباری کمک کند.

لغو ممنوعیت پنبه، پایان یکی از بزرگ‌ترین چالش‌هایی بود که صنعت نساجی و پوشاک ازبکستان با آن روبرو بود.

با این حال، همچنان تلاش زیادی برای بازسازی شهرت بین‌المللی کشور مورد نیاز است که هنوز به شدت تحت تأثیر سال‌ها تحریم قرار دارد.

۳-۱-۲- یک پلتفرم جدید ناشناخته برای صادرات

به علاوه تأثیری که کمپین پنبه ایجاد کرده است، ازبکستان تا سال ۲۰۱۶ عمده‌تر از اقتصاد جهانی جدا مانده بود. تعداد کمی در دنیای غرب درباره آن اطلاعات دارند. حتی با پیشرفت‌هایی که این کشور در سال‌های اخیر داشته، تعداد کمی از خریداران در اروپا از وجود صنعت نساجی مهمی در ازبکستان آگاه هستند. این کشور باید بیشتر تلاش کند تا موقعیت و پیشرفت‌های خود را در سال‌های اخیر به دنیا اطلاع دهد.

در نظرسنجی که توسط GHERZI در سال ۲۰۲۲ با تعدادی از خریداران اروپایی انجام شد، تنها تعداد کمی مطلع بودند که ازبکستان صنعتی نساجی دارد.

کسانی که اطلاعاتی داشتند، هنوز از مزایایی که کشور می‌تواند به آنها ارائه دهد بی‌خبر بودند. تحریم‌ها به دلیل استفاده سیستماتیک از کار اجباری و کار کودکان در طول سال‌ها همچنین ارتباط منفی برای ازبکستان ایجاد کرده است. ازبکستان نیاز دارد که سخت تلاش کند تا بتواند به جهان، به ویژه واردکنندگان، برندها، خریداران و خرده‌فروشان اروپایی این پیام را برساند که ازبکستان نه تنها از آن ارتباطات منفی آزاد است بلکه قادر به ارائه محصولات با قیمت‌ها و شرایط رقابتی نیز می‌باشد. نتایج این تغییرات اخیر شروع به ثمر دادن کرده است که از طریق افزایش تولید و آمار تجارت کشور قابل مشاهده است.

۳-۲- ترکیب بازار، محصول و تنوع

تمرکز بر روی پنبه و محصولات پایه یکی از چالش‌های اصلی برای ازبکستان است و رفع این ریسک باید اولویت آینده نزدیک کشور باشد. با توجه به نزدیکی به اروپا، ازبکستان فرصت قابل توجهی برای تبدیل شدن به یک تأمین‌کننده با زمان تحویل کوتاه به واردکنندگان اروپایی دارد. این به معنای توانایی ارائه محصولات مد روز، با کیفیت بالا و تنوع در مواد، شیوه‌های ساخت و تکمیل‌ها است. تمرکز کنونی بر پنبه، می‌تواند برای خریداران دشوار کند که سفارشات خود را برای محصولات با بالاترین ارزش افزوده در ازبکستان ثبت کنند و اگر چیزی باشد، فقط بر محصولات ارزان و پایه پنبه‌ای متمرکز خواهد شد.

در حالی که مصرف جهانی الیاف به سرعت به سمت الیاف مصنوعی تغییر می‌کند و سهم پنبه به حدود ۲۰ درصد کاهش یافته است، صنعت ازبکستان به عنوان تأمین‌کننده محصولات پایه پنبه‌ای قرار دارد.

علاوه بر این، صنعت نسبتاً جوان و نوپای این کشور عمده‌تر بر روی محصولات ساده متمرکز شده است که به روسیه و کشورهای آسیایی صادر می‌شود، که این امر موقعیت کشور را به عنوان تأمین‌کننده کالاهای ارزان و ساده بیشتر می‌کند. با این حال، تعدادی از تأسیسات تولیدی پیشرفته وجود دارند که با کمک اندک می‌توانند به تولیدکنندگان و صادرکنندگان محصولات با ارزش افزوده بالا و پیچیده تبدیل شوند. در حال حاضر، تولیدکنندگان برای تأمین نیازهای خود به نخ و پارچه‌های الیاف مصنوعی به واردات وابسته هستند، اما مذاکراتی در خصوص سرمایه‌گذاری در الیاف مصنوعی وجود دارد که به سرعت در حال ورود به ازبکستان است و با تمرکز صنعت برای تولید محصولات الیاف مصنوعی به صورت محلی در کشور

پشتیبانی می‌شود.

علاوه بر چالش‌های ناشی از تمرکز بر محصولات پنبه‌ای، صادرات کشور تاکنون عمدتاً به تعداد محدودی از مقاصد هدف‌گذاری شده است. صادرات کالاهای نهایی کشور (کد تعرفه ۶۱، ۶۲ و ۶۳) در سال ۲۰۲۳ به ارزش ۱۵ میلیارد دلار بود که ۵۷ درصد آن به روسیه، ۱۳ درصد به قرقیزستان و ۱۵ درصد دیگر به کشورهای دیگر CIS ارسال شد. اگرچه این‌ها بازارهای طبیعی برای ازبکستان به دلیل زبان، روابط تاریخی و جغرافیا هستند، اما تمرکز ۷۰ درصد از صادرات در تنها دو کشور نه تنها ریسک‌زا است بلکه همچنین تنوع محصولات/کیفیت‌ها را محدود کرده و پتانسیل رشد کشور را با از دست دادن برخی از بزرگترین بازارهای مصرفی در اروپا، ایالات متحده و آسیا محدود می‌کند.

۳-۳- مهارت‌ها

اگرچه از مزیت قابل توجهی در زمینه دستمزد نیروی کار و در دسترس بودن آن برخوردار است، اما عرضه نیروی کار ماهر و آموزش‌دیده محدود است.

بسیاری از کارخانه‌ها به طور قابل توجهی در خرید جدیدترین تکنولوژی‌ها و ساخت برخی از پیشرفته‌ترین تأسیسات تولیدی طبق استانداردهای جهانی سرمایه‌گذاری کرده‌اند، اما در زمینه آموزش فنی و حرفه‌ای اپراتورهای ماشین، کارگران و مدیریت میانه اقدام زیادی صورت نگرفته است.

با عدم وجود تأمین کافی نیروی کار ماهر، تولید محصولات پیچیده با ارزش افزوده بالاتر حتی چالش‌برانگیزتر می‌شود. برخی ابتکارات در داخل دولت و جامعه کمک‌کننده وجود دارد، اما شکاف قابل توجهی همچنان باقی است. علاوه بر این، تعدادی از موسسات آموزشی خصوصی دوره‌ها و دیپلم‌های مرتبط با طراحی و مد ارائه می‌دهند. با این حال،

تعداد فارغ‌التحصیلان در مقایسه با آنچه که صنعت برای رشد تولید و صادرات خود به آن نیاز دارد، کوچک‌تر است. کمبود مراکز آموزش عملی (حتی با وجود تلاش‌های قابل توجهی که در حال حاضر انجام می‌شود) همچنان یک نقطه ضعف برای بخش نساجی و پوشاک باقی خواهد ماند.

در نظرسنجی‌ای که در سال ۲۰۲۲ توسط گِریزی با خریداران اروپایی انجام شد، چند نفر از پاسخ‌دهندگان که با ازبکستان تجارت کرده بودند، از وجود فاصله قابل توجهی در درک نیازها، الزامات و شیوه‌های تجاری شرکت‌های ازبک نسبت به کسب‌وکارهای اروپایی شکایت کردند. مشکلاتی مانند ارتباطات، رعایت ضرب‌الاجل‌ها، تعریف و رعایت پارامترهای کیفیت چندین بار ذکر شده بود. چنین مشکلاتی تنها با آموزش مدیریت میانه قابل کاهش است.

علاوه بر این، در مجموعه‌ای از مصاحبه‌ها که در سال ۲۰۲۲ توسط گِریزی با تولیدکنندگان ازبک انجام شد، مشاهده شد که تعداد فزاینده‌ای از شرکت‌ها برای موقعیت‌های مدیریت میانه و ارشد به نیروهای خارجی متکی هستند. این می‌تواند یک راه‌حل موقت برای یک دوره گذار باشد، اما برای توسعه بلندمدت صنعت، ازبکستان نیاز خواهد داشت که به یک نیروی کار محلی در سطوح میانه و فنی تکیه کند که قادر به مدیریت شرکت‌های ازبک به صورت مؤثر و رقابتی طبق استانداردهای جهانی باشد.

۳-۴- چالش‌های محیط زیستی

با وجود مجموعه‌ای از مقررات و دستورالعمل‌هایی که برای حفاظت از محیط زیست تصویب شده‌اند و همچنین تلاش‌هایی که برای آموزش و ارتقاء تولیدکنندگان به استانداردهای بین‌المللی صورت گرفته است، کشور همچنان با برخی چالش‌ها مواجه

است تا بتواند به طور کامل الزامات مدرن تولید مسئولانه از نظر پایداری محیط زیست را برآورده کند.

* کمبود آب

ازبکستان در رتبه‌بندی موسسه منابع جهانی، از بین ۱۶۴ کشور جهان، در جایگاه ۱۲۵ام در بین کشورهای با بیشترین کمبود آب قرار دارد. کشاورزی بیش از ۹۰ درصد از آب مصرفی کل کشور را به خود اختصاص می‌دهد. بر اساس گزارش UNDP در ازبکستان، از ۳٫۷ میلیون هکتار زمین آبیاری‌شده که توسط انجمن مصرف‌کنندگان آب ازبکستان (AWC) خدمات‌دهی می‌شود، ۱٫۲۸ میلیون هکتار در سال ۲۰۱۶ برای کشت پنبه استفاده می‌شده است. سیستم آبیاری قدیمی ازبکستان با استفاده از تونل‌ها باعث هدررفت ۳۰-۶۰ درصد از آب می‌شود. اگر این مشکل حل نشود، تولید پنبه در آینده با تهدید مواجه خواهد شد.

* مقررات محیط زیستی و آینده

با وجود تلاش‌های دولت و به دلیل قیمت پایین انرژی و گاز، شرکت‌ها برای کاهش انتشار گازهای گلخانه‌ای تشویق نمی‌شوند و بیشتر تولیدکنندگان از مفاهیم و روش‌های اندازه‌گیری اثرات زیست‌محیطی خود بی‌اطلاع هستند. با این حال، از آنجا که ازبکستان از مزیت قابل توجهی در برخورداری از نور خورشید برخوردار است، در سال ۲۰۲۳، ۱۵۰ شرکت پل‌های خورشیدی با ظرفیت ۱۰,۰۰۰ مگاوات نصب کردند.

علاوه بر این، مقررات محلی که به شرکت‌ها اجازه می‌دهد تا پساب خود را به تصفیه‌خانه‌های فاضلاب شهری ارسال کنند، سکه‌ای دو رو دارد؛ از یک طرف این مقررات شرکت‌ها را مجبور به شروع فرآیند تصفیه پساب خود کرده است، اما جریمه‌ها آن قدر

که باید نبوده و نمی‌توانند به‌طور کافی مانع رعایت پارامترهای پساب توسط شرکت‌ها شوند. این موضوع می‌تواند باعث شود که شرکت‌ها ترجیح دهند جریمه پرداخت کنند به جای اینکه فرآیند پیش‌تصفیه آب را انجام دهند. در درازمدت، ارایه یک راه‌حل از سوی دولت انگیزه‌ای برای شرکت‌ها برای بازیافت پساب ایجاد نخواهد کرد، در حالی که این فرآیند می‌تواند به‌طور قابل توجهی از تلاش‌های دولت برای حفظ آب حمایت کند. یکی از عوامل اصلی مسئله پساب، نبود آگاهی تولیدکنندگان از تأثیرات مدیریت ضعیف پساب و همچنین عدم آگاهی از تکنولوژی‌ها و راه‌حل‌های موجود برای مدیریت پساب‌ها است. تحقیقی که توسط GHERZI در سال ۲۰۲۳ با نمونه کوچکی از شرکت‌ها انجام شد نشان داد که هیچ کدام از آن‌ها استانداردهای بین‌المللی در زمینه تصفیه آب را رعایت نمی‌کنند. حرکت به سوی «انتشار صفر پساب» می‌تواند تأثیر مثبتی بر محیط‌زیست داشته باشد و به‌علاوه مصرف آب صنعت را کاهش دهد. با وجود تلاش‌های دولت و مزیت قابل پیگیری بودن تولیدات ازبکستان، هنوز مسائل متعددی وجود دارند که باید حل شوند تا ازبکستان به‌عنوان یک پیشرو در زمینه پایداری در صنعت شناخته شود.

۳-۵- دسترسی مالی

دولت دو نوع ابزار مالی را برای استفاده شرکت‌ها در نظر گرفته است که نیازهای کوتاه‌مدت و بلندمدت آن‌ها را پوشش دهد. این تسهیلات مالی نرخ‌های بهره کمتری دارند (حدود ۱۱ درصد برای سوم ازبکستان در مقایسه با نرخ ۱۷ درصد در بازار و ۴ درصد برای دلار آمریکا)، با این حال، سرمایه‌گذاران و صادرکنندگان هنوز در تأمین منابع مالی برای سرمایه در گردش و سرمایه‌گذاری با مشکلاتی

مواجهه هستند.

اخیراً دولت مدت زمان وام‌های سرمایه در گردش را از ۶ ماه افزایش داده است تا بتواند کل چرخه تولید پنبه را پوشش دهد و اکنون این مدت زمان به دو سال رسیده است. با توجه به شرایط معمول پرداخت‌های معوق و طولانی از اکثر واردکنندگان اروپایی، تأمین مالی کوتاه‌مدت برای سرمایه در گردش با نرخ‌های رقابتی همچنان یک نیاز کلیدی برای گسترش صادرات محصولات نساجی و پوشاک به اروپا و سایر بازارهای غربی خواهد بود. به‌طور مشابه، دولت مبلغ ۱۵۰ میلیون دلار اضافی را برای تأمین مالی صادرات و ۱۱۲ میلیون دلار برای ارائه وام‌های کم‌بهره به صنعت در نظر گرفته است. تأثیر این اقدامات هنوز باید ارزیابی شود.

۳-۶- نقل و انتقال و لجستیک

احتمالاً یکی از بزرگ‌ترین چالش‌های ازبکستان است. این کشور با دو مانع اصلی در زمینه حمل و نقل و لجستیک مواجه است:

۳-۶-۱- ازبکستان از دو جهت محصور در خشکی است

ازبکستان پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی در سال ۱۹۹۱ به کشور محصور در خشکی تبدیل شد. دسترسی این کشور به تجارت جهانی باید از طریق حداقل دو کشور دیگر انجام شود، که هر یک با هزینه‌ها و چالش‌های خاص خود همراه است. برای دسترسی به دریا، کالاهای ازبکستان باید از حداقل دو کشور عبور کنند و گزینه‌های حمل و نقل جاده‌ای/ریلی نیز به همان اندازه پیچیده است. تا مدت اخیر، بیشتر تجارت ازبکستان از شمال اوراسیا و از طریق روسیه، اوکراین و بلاروس انجام می‌شد. بیش از ۸۰ درصد از تجارت ازبکستان از طریق قزاقستان،

قرقیزستان و روسیه عبور می‌کند و این سه کشور مجموعاً ۵۰ درصد از کل صادرات کالاهای تکمیل‌شده ازبکستان را تشکیل می‌دهند. مسیرهای دیگر شامل عبور از ایران یا افغانستان است که دوباره مناطقی با ریسک بالا محسوب می‌شوند. این محدودیت‌ها هزینه و زمان حمل و نقل را افزایش می‌دهند. خطرات و چالش‌ها با توجه به جنگ جاری در اوکراین که نه تنها مسیر شمالی بلکه هرگونه گزینه عبور از طریق دریای سیاه را نیز تحت تأثیر قرار داده است، پیچیده‌تر شده‌اند. کشور ازبکستان عزم خود را برای حل این مسائل جزم کرده است و به‌طور همزمان در حال کار بر روی چندین راه‌حل است. با این حال، در حال حاضر، حمل و نقل همچنان یک چالش است.

۳-۶-۲- زیرساخت‌های داخلی هنوز ضعیف است

ازبکستان در سال ۲۰۲۲ در شاخص عملکرد لجستیک بین‌المللی بانک جهانی در رتبه ۸۸ (از ۱۶۰ کشور) قرار گرفت که از رتبه ۹۹ در سال ۲۰۱۸ بالاتر آمده است، پیشرفت چشمگیری است. با این حال، کشور هنوز در جایگاه ضعیفی قرار دارد و نمره آن ۲٫۶ از ۵ است. هزینه‌های تجارت به حدی بالا است که گاهی اوقات کشاورزان و شرکت‌های کوچک و متوسط تا ۲۰۰ درصد هزینه تولید را برای تحویل کالاهای خود پرداخت می‌کنند. این امر به دلیل زیرساخت‌های ضعیف داخلی شامل جاده‌ها، راه‌آهن و فرودگاه‌ها و همچنین صنعت حمل‌ونقل داخلی غیراقتصادی است (۸۲ درصد تجارت بین‌المللی توسط اپراتورهای خارجی انجام می‌شود). چندین ابتکار برای توسعه بخش حمل‌ونقل داخلی و زیرساخت‌ها در دست اجرا است.

ادامه دارد...